

Handläggare
Frida Samuelsson
Telefon: 08-50806120

Till
Bromma stadsdelsnämnd

Remiss Motion om att hänvisa till det kommunala självbestämmandet vid mottagande av nyanlända anvisade av regeringen

Svar på remiss KS 2020/664

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar och överlämnar det till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Bromma stadsdelsnämnd har av kommunstyrelsen fått en motion av Peter Wallmark (SD) och Martin Westmont (SD) på remiss. Motionen behandlar att hänvisa till det kommunala självbestämmandet vid mottagande av nyanlända anvisade av regeringen.

Kommunernas mottagande är reglerat i lag. I förarbetena till lagen har kommunala självbestämmandet beaktats och det allmänna intresset av att förbättra förutsättningarna för nyanlända att snabbt etablera sig på arbetsmarknaden i syfte att bli självförsörjande ledde i detta fall till slutsatsen att det allmänna intresset väger över inskränkningen av det kommunala självbestämmandet. Förvaltningen anser därför att Stockholm stad inte kan hänvisa till kommunala självstyret, då det skulle strida mot lagstiftningen.

Bakgrund

Den kommunala självstyrelsen finns reglerat i en av Sveriges grundlagar- regeringsformen. Vad som menas med den kommunala självstyrelsen, då det gäller lokala angelägenheter av allmänt intresse, har diskuterats i Självstyrelsekommitténs rapport (SOU 1996:129) och i grundlagsutredningen (SOU 2007:93). Det som står klart är dock att den kommunala självstyrelsen inte kan bortse, eller ogiltigförklara, den lagstiftning som gäller inom området.

I lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning, den så kallade bosättningslagen, finns det reglerat att

kommunen är skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen. Där finns även reglerat vilken hänsyn som ska tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättning, befolkningsstorlek, det sammantagna mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen. I förordning (2016:40) om fördelning av anvisningar till kommuner finns närmare bestämmelser för hur många nyanlända Sverige ska ta emot per år. Migrationsverket fastställer fördelningen på länsnivå på uppdrag av regeringen och länsstyrelsen beslutar om vidare fördelning mellan kommunerna inom länet.

I propositionen (Prop. 2015/16:54) som ligger till grund för den så kallade bosättningslagen tas den kommunala självstyrelsen i beaktande. I Regeringsformen 14 kap. 3 § behandlas inskränkningar i den kommunala självstyrelsen. Bestämmelsen innebär att en regelmässig prövning av de kommunala självstyrelseintressena ska göras under lagstiftningsprocessen med tillämpning av en proportionalitetsprincip. Enligt bestämmelsen bör inskränkningar i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett dem.

Innan bosättningslagen tog vissa kommuner ett stort ansvar och en del kommuner avstod från att ta emot nyanlända. Syftet med bosättningslagen är att nyanlända snabbare ska tas emot för bosättning i en kommun och kunna påbörja etableringen i samhällslivet och på arbetsmarknaden. Det frivilliga mottagandet var lägre än behovet av anvisningsbara platser, vilket ledde till att personer blir kvar i anläggningsboenden i stället för att bli kommunmottagna. Resultatet har blivit långa väntetider i anläggningsboenden och de nyanländas etablering på arbetsmarknaden och i samhället fördröjs. Regeringens bedömning var att det dåvarande systemet inte säkerställde att kommunerna tar emot nyanlända i tillräcklig omfattning och att det dessutom bidrog till att en stor del av mottagandet sker i kommuner där det inte nödvändigtvis finns bäst förutsättningar för etablering.

En avvägning mellan det starka allmänna intresset av att förbättra förutsättningarna för nyanlända att snabbt etablera sig på arbetsmarknaden i syfte att bli självförsörjande och vikten av att den kommunala självstyrelsen inte inskränks ytterligare ledde i detta fall till slutsatsen att det allmänna intresset väger över. Inskränkningen av den kommunala självstyrelsen bedömdes därmed inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranlett den. Den skyldighet som den föreslagna bosättningslagen innebar

bedömdes alltså som godtagbar även vid beaktande av proportionalitetsprincipen i 14 kap. 3 § regeringsformen.

I Stockholms stads budget för 2019 framhålls fortsatt vikten av att skapa förutsättningar för att vägen till utbildning, arbete och svenskkunskaper är kort och att nyanlända snabbt kan etablera sig på bostadsmarknaden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning socialtjänst och fritid.

Ärendet

Bromma stadsdelsnämnd har av kommunstyrelsen fått en motion av Peter Wallmark (SD) och Martin Westmont (SD) på remiss. Motionen behandlar att hänvisa till det kommunala självbestämmandet vid mottagande av nyanlända anvisade av regeringen.

Peter Wallmark (SD) och Martin Westmont (SD) anför att mottagandet av nyanlända till Stockholms stad inte har stått i proportion till vad kommunen mäktar med att ta hand om. Bostadsbristen är akut och välfärden är ansträngd. Med bakgrund av detta vill motionärerna att Stockholms stad hänskjuter till regeringen att staden inte har ekonomiska eller sociala resurser för att ta emot fler individer som anvisats till kommunen med stöd av bosättningslagen.

Vidare tar motionen upp att storleken på invandringen är en följd av beslut taget i Riksdagen, men Sveriges kommuner har i många avseenden fått axla den tyngsta bördan när det gäller konsekvenserna av förd politik. Några exempel är stora kostnader för försörjningsstöd och en ökande bostadsbrist. Politiker och tjänstemän som arbetar lokalt har en mycket större insikt i verksamheten än vad man har på statlig nivå. Motionärerna anser att det är Stockholms stad som ska bestämma volymerna på mottagandet av nyanlända med stöd av lagen för det kommunala självbestämmandet. Bosättningslagen går emot det kommunala självstyret. Kommunerna ska sköta lokala angelägenheter av allmänt intresse med det kommunala självstyret som grund, så står det i regeringsformen. Det bygger på att kommunerna är suveräna att sköta den lokala verksamheten på egen hand, inte att de ska tvingas ta ansvar för ogenomtänkta beslut som fattats på nationell nivå. Det kommunala självstyret är en av grundstenarna i vår grundlag, låt oss värna, inte urholka, denna grundsten.

Med anledning av ovanstående föreslår Peter Wallmark (SD) och Martin Westmont (SD) att kommunfullmäktige beslutar:
Att Stockholms stad hänvisar till det kommunala självstyret för att inte tvingas ta emot fler nyanlända i rådande situation.

Synpunkter och förslag

Kommunernas mottagande är reglerat i lag. I förarbetena till lagen har kommunala självbestämmandet beaktats och det allmänna intresset av att förbättra förutsättningarna för nyanlända att snabbt etablera sig på arbetsmarknaden i syfte att bli självförsörjande ledde i detta fall till slutsatsen att det allmänna intresset väger över inskränkningen av det kommunala självbestämmandet.

Förvaltningen anser därför att Stockholm stad inte kan hänvisa till kommunala självstyret, då det skulle strida mot lagstiftningen. I förarbetena av lagstiftningen har intressekonflikten mellan kommunala självstyrelsen och bosättningslagens ändamål redan beaktats och värderats.

Lisa Kinnari
Stadsdelsdirektör

Magnus Borgsten
Avdelningschef
Socialtjänst och fritid

Bilagor

1. Motion om att hänvisa till det kommunala självbestämmandet vid mottagande av nyanlända anvisade av regeringen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lisa Kinnari, Stadsdelsdirektör	2020-09-04
Magnus Borgsten, Avdelningschef, Socialtjänst och fritid	2020-09-04